

Torstai 10. syyskuuta 2015

P8_TA(2015)0317

Muuttoliike ja pakolaiset Euroopassa

Euroopan parlamentin päätöslauselma 10. syyskuuta 2015 muuttoliikkeestä ja pakolaisista Euroopassa (2015/2833(RSP))

(2017/C 316/23)

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,
- ottaa huomioon yleissopimuksen ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi,
- ottaa huomioon vuonna 1948 annetun ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
- ottaa huomioon YK:n yleissopimuksen pakolaisten asemasta vuodelta 1951 ja sen lisäpöytäkirjan,
- ottaa huomioon 9. lokakuuta 2013 antamansa päätöslauselman EU:n ja jäsenvaltioiden toimista Syyrian konfliktista seuranneen pakolaistulvan hallinnoimiseksi ⁽¹⁾,
- ottaa huomioon 23. lokakuuta 2013 antamansa päätöslauselman siirtolaisvirroista Välimeren alueella ja erityisesti traagisista tapahtumista Lampedusan edustalla ⁽²⁾,
- ottaa huomioon 17. joulukuuta 2014 antamansa päätöslauselman Välimeren tilanteesta ja tarpeesta kokonaisvaltaiselle EU:n lähestymistavalle muuttoliikkeeseen ⁽³⁾,
- ottaa huomioon 29. huhtikuuta 2015 antamansa päätöslauselman viimeisimmistä tragedioista Välimerellä ja EU:n turvapaikka- ja muuttoliikepolitiikasta ⁽⁴⁾,
- ottaa huomioon komission 13. toukokuuta 2015 esittämän Euroopan muuttoliikeagendan (COM(2015)0240),
- ottaa huomioon 20. huhtikuuta 2015 pidetyn ulko- ja sisäasiainneuvostojen yhteisen istunnon hyväksymän muuttoliikettä koskevan kymmenkohtaisen toimintasuunnitelman,
- ottaa huomioon 23. huhtikuuta 2015 pidetyn, Välimeren pakolaiskriisiä käsitelleen Eurooppa-neuvoston ylimääräisen kokouksen päätelmät,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen huhtikuussa 2012 julkistaman kertomuksen Välimerellä menetetyistä ihmishengistä,
- ottaa huomioon 20. heinäkuuta 2015 annetut neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon EU:n ja Afrikan sarven yhteisen muuttoreittejä koskevan aloitteen ("Khartumin prosessi"), jonka Afrikan unioni sekä EU:n jäsenvaltiot ja toimielimet hyväksyivät 28. marraskuuta 2014,
- ottaa huomioon muuttajien ihmisoikeuksia käsittelevän YK:n erityisraportoijan raportit ja erityisesti Euroopan unionin ulkorajojen valvonnasta ja sen vaikutuksista muuttajien ihmisoikeuksiin tehdyn alueellisen tutkimuksen toukokuussa 2015 julkaistun seurantaraportin "Banking on mobility over a generation",
- ottaa huomioon Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) vuosittaisen selvityksen turvapaikkatilanteesta Euroopan unionissa vuodelta 2014,

⁽¹⁾ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0414.

⁽²⁾ Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2013)0448.

⁽³⁾ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2014)0105.

⁽⁴⁾ Hyväksytyt tekstit, P8_TA(2015)0176.

Torstai 10. syyskuuta 2015

- ottaa huomioon 9. syyskuuta 2015 Euroopan parlamentissa käydyn keskustelun muuttoliikkeestä ja pakolaisista Euroopassa,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 123 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. toteaa, että seurauksena jatkuvista konflikteista, alueellisesta epävakaudesta ja ihmisoikeusloukkauksista EU:sta hakee nyt turvaa suurempi määrä ihmisiä kuin koskaan aiemmin; panee merkille, että lapsiin liittyvien turvapaikkahakemusten määrä on kasvanut viime vuoteen verrattuna 75 prosenttia; toteaa kuluneen kesän jälleen osoittaneen, että muuttoliike ei ole väliaikaista ja että pakolaisten määrän räjähdysmäinen kasvu näyttää jatkuvan, mikä korostaa jälleen, että on pikaisesti tehtävä kaikki mahdollinen maastaan pakenevien ja vaarassa olevien ihmisten hengen pelastamiseksi ja että jäsenvaltioiden on noudatettava kansainvälisiä velvoitteitaan, mukaan luettuina meripelastusvelvoitteet;
- B. ottaa huomioon, että YK:n pakolaisjärjestön (UNHCR) tietojen mukaan 2 800 naisen, miehen ja lapsen on ilmoitettu kuolleen tai kadonneen vuonna 2015 heidän pyrkinessään turvaan Eurooppaan; huomauttaa, että muuttajia ja pakolaisia kuolee myös heidän liikkuessaan Euroopan mantereella;
- C. toteaa, että salakuljettajat ja ihmiskauppiat käyttävät hyödykseen laitonta maahanmuuttoa ja asettavat vaaraan maahanmuuttajien hengen saadakseen voittoa ja he ovat vastuussa tuhansista kuolonuhreista ja muodostavat vakavan uhan EU:lle ja jäsenvaltioille; toteaa, että ihmiskauppiat saavat vuosittain 20 miljardin euron tuoton rikollisesta toiminnastaan; toteaa, että Europolin mukaan järjestäytyneet rikollisryhmät, jotka toimivat aktiivisesti laittomien maahanmuuttajien kuljettamisessa Välimerellä, on yhdistetty ihmiskauppaan, huumeisiin, aseisiin sekä terrorismiin;
- D. toteaa, että Frontexin tietojen mukaan vuonna 2015 turvapaikanhakijoita tuli eniten Syyriasta, Afganistanista, Eritreasta ja Irakista; huomauttaa, että Eurostatin mukaan valtaosalle näistä maista Eurooppaan pakenevista henkilöistä myönnetään suojelua;
- E. toteaa, että alueellisen epävakaas ja selkkaus sekä Islamilaisen valtion / Da'eshin nousu läheisillä konfliktialueilla vaikuttaa maahanmuuttajien suureen määrään ja siirtymään joutuneiden liikkumiseen ja samalla myös EU:n alueelle pyrkivien määrään;
- F. toteaa, että 25. ja 26. kesäkuuta 2015 pidetyssä viimeisimmässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa ja sen jälkeen 20. heinäkuuta 2015 kokoontuneessa oikeus- ja sisäasioiden neuvostossa ei päästy sopimukseen sitovasta uudelleenjakojärjestelmästä sisäisiä siirtoja ja henkilöiden uudelleensijoittamista varten vaan päädyttiin sen sijaan vapaaehtoiseen järjestelmään; ottaa huomioon, että jäsenvaltiot eivät päässeet yksimielisyyteen 40 000 paikan tarjoamisesta pakolaisten siirtämiseksi Kreikasta ja Italiasta ja lupasivat sen sijaan vain 32 256 paikkaa;
- G. ottaa huomioon, että Eurooppa-neuvoston puheenjohtaja Donald Tusk vaati 3. syyskuuta 2015 ainakin 100 000 pakolaisen uudelleensijoittamista;
- H. toteaa, että tämänhetkisen tilapäisyyteen perustuvan päätöksenteon sijaan on kehitettävä turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikkaa koskeva pidemmän aikavälin lähestymistapa;
- I. toteaa, että monet kansalaiset ovat osoittaneet ennennäkemätöntä solidaarisuutta pakolaisia kohtaan toivottaen heidät lämpimästi tervetulleiksi ja tarjoamalla heille merkittävää tukea; katsoo, että unionin kansalaiset osoittavat näin, että hädänalaisten suojelu ja myötätunto ovat edelleen aidosti eurooppalaisia arvoja;
- J. toteaa, että nykytilanne on tuonut esiin hallitusten valittavan solidaarisuuden puutteen turvapaikanhakijoita kohtaan sekä sen, että toimet ovat huonosti koordinoituja ja epäyhtenäisiä; ottaa huomioon, että tämä on johtamassa kaoottiseen tilanteeseen ja ihmisoikeusloukkauksiin; toteaa, että eri jäsenvaltioiden omaksumat erilaiset kannat tuovat edelleen esiin sen toiseikan, että EU:ssa on 28 hajanaista muuttoliikepolitiikkaa; ottaa huomioon, että yhtenäisten turvapaikkamenettelyjen ja -normien puuttuminen jäsenvaltioissa johtaa eritasoiseen suojeluun ja joissakin tapauksissa puutteellisiin takeisiin turvapaikanhakijoille;

Torstai 10. syyskuuta 2015

- K. huomauttaa, että jotkin jäsenvaltiot ja niiden johtajat ovat olleet aktiivisia ja osoittaneet valmiutta ja halua pakolaisten vastaanottamiseen ja pysyvän ja pakollisen mekanismin perustamiseen pakolaisten jakamiseksi kaikkien jäsenvaltioiden kesken; toteaa, että muiden jäsenvaltioiden olisi noudatettava tätä hyvää esimerkkiä;
- L. ottaa huomioon, että kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan strateginen mietintö kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta muuttoliikkeeseen käsittelee EU:n turvapaikka- ja muuttoliikepolitiikkaa kokonaisuudessaan;
- M. ottaa huomioon, että vuonna 1951 pakolaisten asemasta tehdyn yleissopimuksen (Geneven yleissopimuksen) nojalla ihmiset voivat alkuperämaastaan riippumatta hakea turvapaikkaa toisesta maasta, jos heillä on perusteltua aihetta pelätä joutuvansa vainotuiksi rodun, uskonnon, kansallisuuden, tiettyyn yhteiskunnalliseen ryhmään kuulumisen tai poliittisen mielipiteen johdosta;
1. on syvästi pahoillaan ja surullinen toistuvista traagisista ihmishenkien menetyksistä ihmisten pyrkiessä EU:hun turvapaikan toivossa; kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita tekemään kaikkensa uusien merillä tai maissa tapahtuvien ihmishenkien menetyksien estämiseksi;
 2. ilmaisee solidaarisuutensa monille pakolaisille ja maahanmuuttajille, jotka kärsivät konflikteista, vakavista ihmisoikeusloukkauksista, hallinnon selvistä virheistä ja julmasta sorrosta;
 3. antaa tunnustusta kaikkialla Euroopassa niille kansalaisyhteiskunnan ryhmille ja yksittäisille ihmisille, jotka ovat lähteneet liikkeelle sankoin joukoin ottamaan vastaan ja auttamaan pakolaisia ja muuttajia; rohkaisee unionin kansalaisia jatkossakin tukemaan ja edistämään pakolaiskriisin humanitaarista hoitoa; uskoo, että tällainen toiminta on osoitus aidosta sitoutumisesta eurooppalaisiin arvoihin ja antaa toivoa Euroopan tulevaisuutta kohtaan;
 4. toistaa olevansa edelleen samalla kannalla kuin 29. huhtikuuta 2015 viimeisimmistä tragedioista Välimerellä ja EU:n turvapaikka- ja muuttoliikepolitiikasta antamassaan päätöslauselmassa; muistuttaa, että unionin on perustettava nykyisen pakolaistilanteen johdosta toteuttamansa välittömät toimet yhteisvastuun ja oikeudenmukaisen vastuunjaon periaatteille, kuten Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 80 artiklassa määrätään, sekä omaksuttava kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa otetaan huomioon turvallinen ja laillinen maahanmuutto sekä perusoikeuksien ja perustavien arvojen täysi kunnioittaminen;
 5. toistaa olevansa sitoutunut rajojen avoimuuteen Schengen-alueella niin, että samalla taataan ulkorajojen tehokas hallinta; korostaa, että ihmisten vapaa liikkuvuus Schengen-alueella on ollut yksi Euroopan yhdentymisen suurimmista saavutuksista;
 6. pitää myönteisinä uudelleensijoittamista ja uudelleenasuttamista koskevia komission aloitteita sekä uutta Kreikan, Italian ja Unkarin kattavaa aloitetta, jonka mukaan suuri määrä kansainvälistä suojelua tarvitsevia turvapaikanhakijoita voitaisiin uudelleensijoittaa hätätilanteissa; kannattaa komission ilmoitusta pysyvästä siirtojärjestelmästä, joka otettaisiin käyttöön hätätilanteissa, jonka yhteydessä otetaan huomioon kussakin jäsenvaltiossa jo olevien pakolaisten määrä ja joka perustuisi SEUT-sopimuksen 78 artiklan 2 kohtaan; on valmis käsittelemään uutta hätätilanteissa sovellettavaa siirtojärjestelmää nopeutetussa menettelyssä ja ilmoittaa aikovansa samanaikaisesti viedä eteenpäin kaikkia muita komission ehdottamia toimenpiteitä, jotta voidaan varmistaa, että jäsenvaltiot eivät jarruta pysyvää siirtojärjestelmää; muistuttaa neuvostoa siitä, että parlamentti kannattaa voimakkaasti sitovaa siirtojärjestelmää, jossa otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon pakolaisten toivomukset;
 7. on ilahtunut siitä, että komissio tarjoaa operatiivista tukea etulinjassa oleville jäsenvaltioille, kuten Kreikalle, Italialle ja Unkarille, ns. hotspot-järjestelmässä käyttämällä asiantuntijoita EU:n virastoista, kuten Frontexista, Euroopan turvapaikka-asioiden tukivirastosta (EASO) ja Euroopan poliisivirastosta (Europol), jotta jäsenvaltioita voidaan auttaa saapuvien henkilöiden rekisteröinnissä; muistuttaa jäsenvaltioita siitä, että tällaiset rekisteröintikeskukset voivat onnistua vain, jos jäsenvaltiot ovat halukkaita siirtämään pakolaisia hotspot-järjestelmässä alueelleen; katsoo, että tällaisen menettelyn avulla olisi toteutettava tehokkaita mekanismeja sellaisten henkilöiden tunnistamiseen, joilla on erityistarpeita, ja heidän ohjaamiseen eteenpäin erilaisiin palveluihin;

Torstai 10. syyskuuta 2015

8. panee merkille komission ehdotuksen turvapaikkamenettelydirektiivissä olevan turvallista alkuperämaata koskevan säännöksen vahvistamisesta laatimalla turvallisista alkuperämaista EU:n yhteinen luettelo; ymmärtää, että tällainen menettely voisi rajoittaa asianomaisten maiden kansalaisten prosessuaalisia oikeuksia; muistuttaa, että turvapaikkahakemusten hyväksymisaste vaihtelee suuresti jäsenvaltioittain ja myös alkuperämaiden mukaan; pyytää varmistamaan, ettei tämä periaate heikennä palauttamiskiellon periaatetta ja henkilökohtaista oikeutta turvapaikkaan etenkin asianomaisten henkilöiden kuuluessa haavoittuvassa asemassa oleviin ryhmiin;

9. kehottaa jälleen komissiota muuttamaan nykyistä Dublin-asetusta niin, että siihen sisällytetään pysyvä ja sitova järjestelmä turvapaikanhakijoiden jakamiseksi 28 jäsenvaltion kesken soveltaen oikeudenmukaista ja pakollista jakojärjestelmää ja ottaen huomioon turvapaikanhakijoiden kotoutumismahdollisuudet, tarpeet sekä erityisolosuhteet;

10. pyytää komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään tuntuvasti talousarvion liikkumavaraa ja valmiutta vuoden 2016 talousarviossa ja monivuotisen rahoituskehysten säännöksissä, jotta voidaan mahdollistaa entistä nopeampi ja merkittävämpi tuki pakolaisten vastaanottoa ja kotouttamista koskeville EASO:n ja jäsenvaltioiden toimille, myös siirto- ja uudelleensijoitusjärjestelmien puitteissa;

11. kehottaa kaikkia osallistuvia jäsenvaltioita saattamaan Euroopan yhteisen turvapaikkajärjestelmän nopeasti ja kokonaisuudessaan osaksi kansallista lainsäädäntöään ja panemaan sen tehokkaasti täytäntöön; kehottaa komissiota varmistamaan, että kaikki jäsenvaltiot panevat EU:n lainsäädäntöä täytäntöön asianmukaisella, jotta voidaan varmistaa yhteisten tehokkaiden, yhdenmukaisten ja humanien normien toteuttaminen koko EU:ssa ottaen huomioon lapsen edun;

12. katsoo, että palauttamisdirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä on noudatettava menettelyjä ja normeja, joiden avulla unioni pystyy takaamaan palautettavien henkilöiden humanin ja ihmisarvoisen kohtelun palauttamiskiellon periaatteen mukaisesti; muistuttaa, että vapaaehtoinen paluu olisi asetettava pakkoon perustuvan paluun edelle;

13. toteaa jälleen, että suojelun tarpeessa olevien ihmisten mahdollisuudet päästä laillisesti EU:hun ovat hyvin rajalliset, ja pitää valitettavana, että he joutuvat turvautumaan rikollisiin ihmisalakuljettajiin ja vaarallisiin reitteihin saadakseen suojelua Euroopassa, minkä seurauksena muun muassa rakennetaan aitoja ja suljetaan ulkorajoja; pitää sen vuoksi ensisijaisena, että EU ja sen jäsenvaltiot luovat pakolaisille turvallisia ja laillisia väyliä, kuten humanitaarisia käytäviä ja humanitaarisia viisumeita; korostaa, että pakollisen uudelleensijoitusohjelman ohella jäsenvaltioiden olisi sovittava muiden välineiden tarjoamisesta esimerkkeinä tehostettu perheiden yhdistäminen, yksityiset tukimallit ja joustavat viisumijärjestelyt myös opiskelua ja työntekoa varten; katsoo, että viisumisäännöstöä on muutettava sisällyttämällä siihen entistä täsmällisempiä yhteisiä säännöksiä humanitaarisista viisumeista; pyytää jäsenvaltioita mahdollistamaan turvapaikan hakemisen lähetystöissään ja konsulaateissaan;

14. muistuttaa, että jäsenvaltioiden olisi määrättävä ankarista rikosoikeudellisista seuraamuksista unioniin ja unionin kautta tapahtuvasta ihmiskaupasta ja ihmisten salakuljetuksesta; kehottaa jäsenvaltioita torjumaan salakuljettajien rikollisverkkoja, mutta olemaan samalla rankaisematta niitä, jotka vapaaehtoisesti auttavat muuttajia humanitaarisin perustein, kuten liikenteenharjoittajia, ja kehottaa komissiota sen vuoksi harkitsemaan direktiiviin 2001/51/EY tarkistamista; panee merkille ihmisalakuljettajia ja -kauppiaita vastaan Välimerellä toteutettavan EUNAVFOR Med -operaation;

15. pitää valitettavana, että eräiden jäsenvaltioiden johtajat ja äärioikeistolaiset puolueet käyttävät nykyistä tilannetta maahanmuutonvastaisten tunteiden lietsomiseen samalla kun ne syyttävät EU:ta kriisistä, mikä lisää maahanmuuttajiin kohdistuvaa väkivaltaa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita ryhtymään pikaisesti toimiin muuttajiin kohdistuvan väkivallan ja vihapuheen torjumiseksi; kehottaa myös EU:n ja sen jäsenvaltioiden johtajia puolustamaan selkeästi eurooppalaista yhteisvastausta ja ihmisarvon kunnioittamista;

16. muistuttaa, että muuttoliike on maailmanlaajuinen ja monitahoinen ilmiö, jota varten on kehitettävä pitkäaikainen toimintatapa, jolla puututaan sen perimmäisiin syihin, kuten köyhyyteen, eriarvoisuuteen, epäoikeudenmukaisuuteen, ilmastomuutokseen, korruptioon, huonoon hallintoon ja aseellisiin konflikteihin; kehottaa komissiota ja neuvostoa

Torstai 10. syyskuuta 2015

keskittymään Vallettan huippukokouksessa marraskuussa 2015 tällaisiin perimmäisiin syihin; korostaa, että EU tarvitsee kokonaisvaltaisen lähestymistavan, jolla parannetaan sen sisä- ja ulkopolitiikan sekä ennen kaikkea sen yhteisen ulko- ja turvallisuus-, kehitys- ja muuttoliikepolitiikan johdonmukaisuutta; asettaa kyseenalaiseksi suunnitelmat kehitysavun yhdistämisestä rajavalvonnan lisäämiseen tai kolmansien maiden takaisinottosopimuksiin;

17. kehottaa EU:ta, sen jäsenvaltioita ja muita kansainvälisiä avunantajia lunastamaan nopeasti Addis Abebassa heinäkuussa 2015 pidetyssä kehitysrahoituskonferenssissa antamansa lupaukset ja korostaa tarvetta kohdentaa kehityspolitiikka uudelleen rauhanomaisten yhteiskuntien rakentamiseen, korruption torjumiseen ja hyvän hallinnon edistämiseen sellaisena kuin ne on määriteltä kestävä kehityksen tavoitteessa 16, joka sisältyy vuoden 2015 jälkeistä aikaa koskevan globaalien kehityksen toimintakehykseen;

18. kehottaa EU:ta, sen jäsenvaltioita ja kansainvälistä yhteisöä vahvistamaan rooliaan konfliktinratkaisussa ja erityisesti auttamaan kestävien poliittisten ratkaisujen löytämisessä konflikteista kärsivillä alueilla, kuten Irakissa, Syyriassa, Libyassa ja Lähi-idässä, sekä lujittamaan kaikki ihmisoikeuksien osatekijät käsittävää poliittista vuoropuhelua esimerkiksi alueellisten organisaatioiden kanssa, jotta voidaan tukea osallistavia ja demokraattisia instituutioita ja oikeusvaltiota, kehittää paikallisten yhteisöjen selviytymiskykyä sekä myötävaikuttaa sosiaaliseen ja demokraattiseen kehitykseen alkuperämaissa ja niiden väestön keskuudessa; kehottaa tähän liittyen lisäämään yhteistyötä alueen maiden kanssa Arabiliiton ja Afrikan unionin puitteissa, jotta voidaan käsitellä ja sijoittaa suojelua tarvitsevia henkilöitä ja myöntää heille turvapaikkoja;

19. kehottaa komissiota sekä komission varapuheenjohtajaa ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa kutsumaan koolle pakolaiskriisiä käsittelevän kansainvälisen konferenssin, johon osallistuvat muun muassa EU, EU:n jäsenvaltiot, YK:hon liittyvät virastot, Yhdysvallat, alan kansainväliset kansalaisjärjestöt ja arabimaat, jotta voidaan luoda yhteinen maailmanlaajuinen humanitaarista apua koskeva strategia;

20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.